

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Onderwijspersoneel en
Primair Onderwijs**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Datum 2 april 2026
Betreft Onderzoek marktwerking leermiddelenmarkt funderend onderwijs en
het sectorbeeld informatiebeveiliging en privacy

Onze referentie
62746630
Bijlagen
2

Om goed onderwijs te kunnen geven zijn kwalitatief goede leermiddelen van grote waarde. De papieren schoolboeken van vroeger worden vandaag de dag aangevuld door digitaal lesmateriaal. Dat geeft leraren meer mogelijkheden om hun onderwijs interactiever en meer op maat aan te bieden. Tegelijkertijd vraagt dit om een digitaal veilige omgeving voor leerlingen.

Met deze brief ontvangt uw Kamer voorafgaand aan het debat over digitalisering, leermiddelen en ondersteuningsstructuur op 9 april twee onderzoeken die recent beschikbaar zijn gekomen:

- De evaluatie van de Wet Gratis Schoolboeken waarin de focus ligt op de marktwerking in de leermiddelenmarkt in het funderend onderwijs. Dit onderzoek is in opdracht van het ministerie van OCW in samenwerking met het ministerie van Economische Zaken (EZ) uitgevoerd door Dialogic met Oberon en eEconomics.
- Het sectorbeeld informatiebeveiliging en privacy voor het funderend onderwijs.

Hiermee informeer ik u over de voortgang op deze thema's.

1. Evaluatie Wet Gratis Schoolboeken - Marktwerking leermiddelenmarkt funderend onderwijs

De belangrijkste doelstellingen van de Wet Gratis Schoolboeken (WGS) zijn het realiseren van een goed functionerende leermiddelenmarkt op het gebied van concurrentie, transparantie (prijs en kwaliteit), beschikbaarheid en toegankelijkheid en het verlagen van de schoolkosten voor ouders. De kostenontwikkeling volgen we via de Schoolkostenmonitor. In deze vierde evaluatie van de Wet Gratis Schoolboeken ligt de focus op de werking van de markt en aanknopingspunten voor verbetering hiervan. Deze evaluatie bouwt daarmee voort op eerdere evaluaties, waaruit bleek dat betaalbaarheid en keuzevrijheid onder druk staan en de huidige marktdynamiek niet optimaal functioneert.

Mijn ambtsvoorganger heeft uw Kamer in het debat van 3 april 2025 toegezegd haar te informeren over deze evaluatie van de Wet Gratis Schoolboeken, inclusief de nadere analyse van de leermiddelenmarkt in het funderend onderwijs. Hiermee

geef ik uitvoering aan deze toezegging en aan de motie van de leden Beckerman (SP) en Pijpelink (GroenLinks-PvdA), waarin de regering wordt verzocht onderzoek te doen naar mogelijke problemen bij de verkoop van schoolboeken, zoals de beperkte houdbaarheid van methodes, mogelijke koppelverkoop en de afhankelijkheid van distributeurs en uitgeverijen.¹

Het onderzoek analyseerde de leermiddelenmarkt voor het basisonderwijs (bo), het voortgezet onderwijs (vo) en het gespecialiseerd onderwijs (go). De markt in het bo blijkt inhoudelijk goed te functioneren als het gaat om kwaliteit en gebruiksgemak. Voor het vo concludeert het onderzoek dat de markt in de basis redelijk goed functioneert: er is voldoende aanbod en de kwaliteit wordt overwegend als goed ervaren. De marktwerking schiet echter op punten tekort. Voor het go signaleren de onderzoekers een structureel risico op marktfalen door kleinschaligheid en zeer uiteenlopende, leerling-specifieke behoeften.

De aanbevelingen die de onderzoekers doen ter verbetering van de marktcondities sluiten aan bij de stappen die al zijn gezet, zoals uiteengezet in de brief over digitalisering en leermiddelen van 3 februari jongstleden.² De onderzoeksresultaten bevestigen daarmee het belang van de ingezette koers.

Ook de Autoriteit Consument & Markt (ACM) doet onderzoek naar de leermiddelenmarkt. De uitkomsten daarvan worden eind 2026 verwacht. Deze vormen een belangrijke aanvulling op basis waarvan ik met eventuele aanvullende maatregelen kom.

2. Digitale veiligheid

Op 5 november 2025 heeft mijn ambtsvoorganger uw Kamer laten weten dat het programma Digitaal Veilig Onderwijs (van de PO-Raad, VO-raad, Kennisnet, SIVON, OCW) is verlengd tot 2030.³ Het doel van dit programma is om de digitale veiligheid van scholen in het funderend onderwijs te verhogen. Onderdeel hiervan is een verkenning naar de maatregelen die scholen hebben genomen op basis van het Normenkader Informatiebeveiliging en Privacy (IBP).⁴ Voor deze verkenning met de titel *IBP in beeld* zijn de gegevens gebruikt uit zelfevaluaties van 485 schoolbesturen.

De resultaten laten zien dat de sector zich grotendeels bevindt in de beginfase van volwassenheid (niveau 1-2).

De PO-Raad, VO-raad, Kennisnet, SIVON en OCW hebben afgesproken dat schoolbesturen in 2030 voldoen aan de maatregelen uit het normenkader. Het schoolbestuur hanteert dan gedocumenteerde procedures en richtlijnen om verstoringen, ongeoorloofde toegang en privacyschendingen te voorkomen en kan dit ook aantonen.

¹ Kamerstukken II, 2023-2024, 36 560 VIII nr. 24

² Kamerstukken II, 2025-2026, 32 034 nr. 72

³ Kamerstukken II, 2025-2026, 29 240 nr. 177

⁴ Het normenkader bestaat uit 69 normen voor informatiebeveiliging en 25 normen voor privacy. Per norm zijn er vijf volwassenheidsniveaus beschreven waarbij niveau 3 het streefniveau is. Op dat niveau zijn maatregelen gedocumenteerd en worden ze consistent toegepast. Daarmee wordt kans en impact van incidenten aanzienlijk verminderd.

Deze verkenning laat zien dat er nog flinke stappen te zetten zijn. Met de toenemende digitalisering van het onderwijs nemen immers ook de dreigingen en privacyrisico's toe. Het is belangrijk dat schoolbesturen weten hoe het gesteld is met de digitale veiligheid, op basis daarvan een plan van aanpak maken en passende maatregelen nemen om te zorgen dat zij in 2030 voldoen aan volwassenheidsniveau 3 van het normenkader. Het programma Digitaal Veilig Onderwijs biedt een uitgebreid ondersteuningsaanbod aan, inclusief een groeipad hoe scholen stap voor stap toe kunnen werken naar dit volwassenheidsniveau 3.

Zo werken we samen met scholen en leraren aan de randvoorwaarden van kwalitatief goed en veilig onderwijs voor alle leerlingen.

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Onderwijs en Emancipatie,

Judith Zs.C.M. Tielen